

"Είμαστε Εκκλησία Χριστού συνεχώς ενανθρωπιζομένη, συνεχώς μεταμορφούμενη και συνεχώς μεταμορφώ νουσα"; Αυτό το ερώ τημα διατύπωσε κάποτε ο μακαριστός...

Μητροπολίτης Χαλκηδόνος Μελίτων Χατζής. Η πανδημία έχει ήδη περάσει στον καθένα τα μηνύματά της. Ο Θεός που δεν είναι αίτιος των κακών κατά Μ. Βασίλειο, παιδαγωγεί τον άνθρωπο, απέχοντας ο ίδιος από τιμωρίες. Ο Θεός αφορμές δίνει στην ανθρωπότητα για να θέσει την προοπτική της στην αρχική σχέση που είχε με τον Θεό, σχέση ισορροπίας, κάλλους, αντίδοσης.

Η Εκκλησία στο θέμα της πανδημίας συστρατεύεται με την προσπάθεια της Πολιτείας για την καταπολέμηση του ιού και θέτει κόκκινη γραμμή το ζήτημα της Θείας Ευχαριστίας. Ένα μέρος του κλήρου όμως ενεργεί με ατίθασο τρόπο και πολλές φορές χωρίς να υπολογίζει την προστασία του άλλου, αλλά και του εαυτού του. Αρνητές της μάσκας, προκλητικοί, κάποιες φορές, αγνοώντας τις συνέπειες της στάσης τους απέναντι στους άλλους, απέναντι στους πιστούς. Αρνητές της μάσκας, που πριν από καιρό ακροβατούσαν μεταξύ ζωής και θανάτου, βλέποντας την ζωή τους να περνάει από χίλια κύματα και κηρύττοντας μετά την ίαση πως δεν κολλάς τον ιό μέσα στην Εκκλησία. Ένα κήρυγμα με έντονη την απουσία κάθε ικμάδας συναίσθησης. Αρνητές της μάσκας, υποτιμητές ενός φονικού ιού ο οποίος σπέρνει τον θάνατο χωρίς να το αντιληφθείς. Εγγυητές της απουσίας του ιού από τους ναούς, μοιάζοντας να έχουν συνθηκολογήσει με τον Θεό για το υπόλοιπο της ζωής τους ή μάλλον μοιάζοντας να έχουν απαιτήσει από τον Θεό το θαύμα. Παίζοντας την ίδια στιγμή κρυφτό με τον ιό, πίσω από την μάσκα της

ανευθυνότητας.

Έχουμε να κάνουμε με ένα ζήτημα που δεν είναι σε καμία περίπτωση δογματικό, αλλά επιστημονικό. Η μάσκα στο πρόσωπο δεν σηματοδοτεί την έλλειψη πίστης. Δεν έχει ανάγκη η πίστη από ένα πανί. Είναι επικίνδυνη μία τέτοια σκέψη. Ο Οικουμενικός Πατριάρχης πολύ σωστά το είπε: "Αυτό που κινδυνεύει δεν είναι η πίστη αλλά οι πιστοί, δεν είναι ο Χριστός αλλά οι Χριστιανοί μας, δεν είναι ο Θεάνθρωπος αλλά εμείς οι άνθρωποι. Η πίστη μας είναι βαθιά θεμελιωμένη στις ρίζες του πολιτισμού μας. Η πίστη μας είναι ζωντανή και καμία έκτακτη κατάσταση δεν μπορεί να την περιορίσει". Αν το σκεφτούμε καλύτερα και σε βάθος, στις Οικουμενικές Συνόδους δεν κινδύνευε η πίστη (υπό την στενή έννοια του όρου), αλλά η σωτηριολογική προοπτική του ανθρώπου. Αν λοιπόν ο ιός, ως φανέρωση του κακού στον κόσμο δεν προσβάλλει τον πιστό μέσα στην Εκκλησία, τότε γιατί ο πιστός εξακολουθεί να πάσχει ψυχοσωματικά όταν εκκλησιάζεται (ιώσεις, ασθένειες, καρκίνος κ.ο.κ.); Δεν θα έπρεπε να μην έχει καμία ασθένεια μέσα στον ναό; Το κυνήγι μαγισσών καλά κρατεί και ορισμένες φωνές εντός της Εκκλησίας, που υποτιμούν τον ιό και τον θάνατο που σπέρνει, αδιαφορούν για τους συνανθρώπους τους μέσα από ιερή σιωπή.

Δραματική και η ανεπάρκεια μας στο θέμα της Θείας Ευχαριστίας. Ανοίξαμε διάλογο για να πείσουμε πως δεν κολλάς από την Θεία Ευχαριστία. Εκβιάσαμε την αλήθεια του Ιερού Μυστηρίου και την μεταφέραμε στους δύσπιστους ή και εχθρούς της Εκκλησίας με τρόπο νοητικό, στοχαστικό, αμιγώς φιλοσοφικό.

Χρησιμοποιώντας την ίδια στιγμή, απώσης μιας σταθερής πνευματικής αίσθησης, χίλια δυο παραδείγματα - αποδείξεις ότι δεν κολλάς από το Σώμα και Αίμα του Θεανθρώπου. Γίναμε Δυτικοί στην σκέψη, αφήνοντας πίσω μας μία πνευματική αγιότητα αιώνων και Παλαμική θεοπτία. Έτσι, όπως σωστά το είχε πει ο Νίτσε: εμείς "σκοτώσαμε" τον Θεό και είμαστε υπεύθυνοι για τον θάνατο Του.

Αξίζει να δούμε τι αναφέρει σχετικά ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Νιγηρίας κ. Αλέξανδρος, καταθέτοντας τις σκέψεις του πάνω στο νέο βιβλίο του Καθηγητή Δογματικής Χρυσόστομου Σταμούλη "Φάγαμε ήττα": "ΦΑΓΑΜΕ ΗΤΤΑ, την πιο πρόσφατη, στην περίοδο της πανδημίας γιατί δεχθήκαμε να ξεκινήσουμε διάλογο για το μυστήριο της Θείας Ευχαριστίας. Μυστήριο για τους εντός, αλλά όχι για τους εκτός Εκκλησίας. Το μυστήριο βιώνεται και σιωπάται, δεν γίνεται αντικείμενο διαλόγου. Βιώνεται ως το μυστήριο της Εκκλησίας, ως η ευρύχωρη φύση της Εκκλησίας, ως πέρασμα από τον τόπο της θυσίας Του στον Τρόπο της Βασιλείας Του, από ένα μυθικό τρόπο στον τρόπο ελευθερίας και αγάπης της ένσαρκης Παράκλησης. Η Ευχαριστία δεν εξαντλείται σε καμιά «ανάλυση» του μυστηρίου, ούτε εξηγείται ο άφθαρτος χαρακτήρας του Σώματος και του Αίματος του Χριστού". Πέρα από τις ελάχιστες, θέλω να πιστεύω, παραφωνίες που συναντούνται, η Εκκλησία σωστά ενεργεί και με αγάπη προς τον συνάνθρωπο, καταφέροντας τρία πράγματα, έτσι όπως τα περιγράφει ο Γάλλος φιλόσοφος Paul Ricoeur στο βιβλίο του "Το κακό" και σχετίζονται με την αντιμετώπισή του: Να σκεφτούμε, να πράξουμε, να συναισθανθούμε.

Προσαρμοζόμαστε στις ανάγκες των καιρών ή είμαστε υπεύθυνοι για την "μουμιοποίηση" των μεγάλων Πατέρων της Εκκλησίας, τους οποίους επικαλούμαστε στα πλαίσια μιας ισχυρής παραδοσιοκρατίας, φοβούμενοι να τους φέρουμε στην εποχή μας και να προχωρήσουμε την πατερική σκέψη παραπέρα,

ενσωματωμένη στις σύγχρονες ανάγκες και προσκλήσεις, πάντα στα πλαίσια της παράδοσης; Αν βλέπαμε σήμερα τον Γρηγόριο Νύσσης και τον Μ. Βασίλειο να φοράνε μάσκα μέσα στον ναό μόνο και μόνο για να προστατεύσουν τον αδελφό τους, αυτό θα σηματοδοτούσε την απιστία τους ή την εθελούσια έξοδο τους προς τον συνάνθρωπο; Μήπως αυτό δεν έκανε ο Θεός για χάρη του ανθρώπου; Δεν βγήκε από την τριαδική Του βεβαιότητα, φορώντας την σάρκα του; Δεν κινήθηκε πρώτος Αυτός προς την ανθρώπινη αδυναμία από έρωτα; Ο Θεός ό,τι έγινε, για τον άνθρωπο έγινε, για να γιατρέψει και στερεώσει την αδυναμία του μέσα από το πρόσωπο Του. Έχω και μία άλλη αίσθηση. Αν μπορούσαμε να αγιογραφήσουμε τους ναούς στην εποχή μας με μία άλλη οπτική και υπό την σκιά της πανδημίας, πολύ θα ήθελα να αγιογραφούσαμε κάποιους Πατέρες με μάσκα. Όχι για να την "πούμε" στους αρνητές της, ούτε από ένδειξη αδυναμίας, αλλά από φανέρωση αγάπης, έκρηξης μιας κάποιας άλλης αυθεντικής φιλανθρωπίας...

Πρεσβύτερος Ηρακλής Φίλιος (Βαλκανιολόγος, Θεολόγος)
Εφημέριος Ι.Ν. Αγίου Δημητρίου Διάβας